

РИСКОВЕ ПРЕД ОСИГУРИТЕЛНАТА СИСТЕМА 2013 – 2014

МЕЖДИНЕН ДОКЛАД
С АНАЛИЗ И ПРОГНОЗА

МАРТ 2014

Междинният доклад за рисковете пред осигурителната система е за изпълнението на бюджета на НОИ за 2013 г. Прави прогноза за изпълнението му през 2014 г.; Анализира процесите единствено, за да изясни перспективите пред сектора, без да ги оценява положително или отрицателно. При изготвянето му, безпристрастно и с респект към фактите, са взети всички мерки за осигуряване на обективна и точна информация, а данните, анализите и мненията са базирани на посочените източници по начина и обхвата, изложен в доклада. Анализът и прогнозата не изразяват политически пристрастия; не третират положително или отрицателно политическата констелация; не дават аргументи за ползата или вредата от нея.

Авторите не носят отговорност за информация и материали, изхождащи от други източници и не носят пряка или косвена отговорност за неточно, непълно и превратно използване на информацията, представена в доклада. Без тяхното изрично писмено съгласие съдържанието на доклада не може да бъде променяно, преработвано, приспособявано, допълвано или от него да се изработват производни материали; не може да се цитира, освен за изследователски и учебни цели - докладът не е част от публичния, а от академичния дебат. За нанесените вреди се носи съответна имуществена отговорност.

Резюме

Анализират се и се разкриват причините за изпълнението на приходите, разходите и дефицитът на бюджета на НОИ; основно се фокусира върху частта на най-значителните му структури – пенсионно-осигурителните вноски и разходите за пенсии. Показва се значителното положително нарастване на реалната средна пенсия, вследствие на параметрите, които я определят, и на много ниската средногодишна инфлация през 2013 г. Това нарастване е напълно съпоставимо с растежа на средната работна заплата.

Прави се прогноза за очакваното изпълнение на бюджета на НОИ за 2014 г., частично на базата на прогнозите на съставните променливи на изпълнителната власт и частично на базата на прогнози на ЛУР.

Анализът фокусира вниманието и върху планираните 1 985 млн. лв. субсидии от централния бюджет за покриване на недостига от средства на националната осигурителна система, което е максимална сума отделяна за тази цел досега.

В прогнозата се очаква приток на около 100 000 нови пенсионери (при 81 301 през м.г., което е нарастване с 23%), които ще се възползват от спирането на нарастването на възрастта за пенсиониране. Това вероятно ще бъде основният фактор, създаващ риск за надвишаване на планирания дефицит на бюджета на НОИ за 2014 г. с около 120 млн. лева.

Въведение

На фона на значителното неизпълнение на приходите на централния бюджет, което наложи и значителни икономии на разходите, бюджетът на осигурителната система приключва сравнително без сериозни проблеми. Основната причина е значителното намаляване на разходите за пенсии, поради ефекта на нарастването на възрастта за пенсиониране и трудовия стаж.

Изпълнение на Бюджета на ДОО за 2013 г.

Анализ на изпълнението на приходите на ДОО за 2013 г. По отчет, приходите в НОИ към м. декември 2013 г. са 4 266,9 млн. лв., т.е. налице е 99,0% изпълнение на плана за годината или 44,3 млн. лв. неизпълнение на прогнозата.

Трансферите за 2013 г. са както следва: Общата сума на постъпилите трансфери за ДОО от държавния бюджет за 2013 г. са 4 704,7 млн. лв., които са с 38,8 млн. лв. (0,8%) по-малко от планираните, в т.ч.: получени допълнителни субсидии за ДОО от централния бюджет за покриване недостига от средства – 1 815,9 млн. лв., които са с 92,7 млн. лв. (4,9%) по-малко от планираните (1908,6 млн. лв.). Като цяло, през годината за пенсии са платени 147 млн. лв. по-малко, въпреки коледните добавки, които не влизаха в планирания бюджет. Икономията е ефект от повишените с четири месеца стаж и възраст за пенсиониране през миналата година.

Според отчета на НОИ, основната причина за по-малкото трансфери е непреведената от МФ сума за осигуровки на някои държавни служители.

Втората причина е, че през 2013 г. пенсионерите са с 16 921, или 0.8%¹ по-малко от планираните в Бюджет 2013 на НОИ 2 212 860 пенсионери. Броят на пенсионерите по отчет е точно толкова по-малък от планирания, колкото са по-малко отчетените трансферите от Републиканския бюджет (РБ) към НОИ – 0.8%. Отчетът на НОИ регистрира и абсолютно намаление на средномесечния брой на пенсионерите за 2013 г. – 2 195 904, или с 21 738 души (1,0%) по-малко в сравнение с 2012 г.²

Третата причина са несъбраните осигурителни вноски от НАП. По отношение неизпълнението на приходите в НОИ трябва да се вземе под внимание трайната тенденция за нарастване на просрочените осигурителни задължения. Според проучване на БСК, за периода 2005 – 2010 г. несъбраните от НОИ осигурителни вноски се увеличават с нарастващ темп и от 694 млн. лева през 2005 г. достигат 950 млн. лева през 2010 г. Тези данни напълно съответстват и на нарастващите просрочени задължения на фирмите към персонала, които от 1250 млн. лв. през 2005 г. достигат 1884 млн. лева през 2010 г. Тенденцията продължава и през периода 2010 – 2013 г. По експертни данни, за 2013 г. несъбраните осигуровки възлизат на 1.5 млрд. лева.³

Горните данни съответстват и на общата тенденция за нарастване на несъбраните данъчно-осигурителни задължения от НАП. В отчета на НАП за 2012 г. се посочва, че приходната агенция не е събрала 4.17 млрд. лв. декларирани, но не внесени данъчно-осигурителни задължения за 2012 г., както и че успява да събира средно годишно само около 4 на сто от натрупаните просрочени задължения.⁴

Горните данни и тенденции очертават фискалната дисциплина на частния сектор и съответно административния капацитет на приходната администрация като трайно и критично ниски. Това силно деформира данъчно-осигурителния модел като лишава правителството от финансови ресурси в размер около 3 млрд. лева (близо 4 на сто от БВП) годишно. Около една трета от тях са недобори на НОИ.

Посочените слабости и недостатъци са едновременно най-значимите и най-устойчивите рискови фактори на Републиканския бюджет и осигурителната система.

Един от най-важните показатели на осигурителната система, който влияе както върху приходната, така и върху разходната част на системата, е средният осигурителен доход (СОД). Като елемент в пенсионната формула той служи за определяне размерите на новите пенсии, а, заедно с броя на осигурените лица и размера на осигурителните вноски, определя приходите в държавното обществено осигуряване. Номиналното нарастване на средно месечния осигурителен доход за 2013 г. спрямо 2012 г. е 5,0%, а реалното нарастване е 4,6% при хармонизирана средногодишна инфлация 0,4% за 2013 г.

Въпреки номиналното и реалното нарастване на СОД, което по принцип е фактор за нарастване на приходите в НОИ, сме свидетели на неизпълнение (макар и минимално) на планираните приходи за 2013 г. Това означава, че отчетеният ръст на осигурителния доход, въпреки очакванията, не е допринесъл за увеличаване на приходите.

Изводът е, че нарастването на СОД се дължи основно на увеличението на минималната работна заплата, на нарастването на минималните осигурителни прагове по икономически дейности и квалификационни групи по професии средно с 3,3 % в

сравнение с 2012 г. и на увеличението на максималния осигурителен доход от 2000 лв. на 2200 лв. Вероятно процесите на съкращения, оптимизация и реструктуриране на значителна част от фирмите също оказват известно влияние върху ръста на средния осигурителен доход за 2013 г., тъй като се освобождава преди всичко нископлатен персонал.

Анализ на изпълнението на разходите на ДОО за 2013. Отчетът на НОИ за разходите към м. декември 2013 г. е 8 972,2 млн. лв. Това сочи 99,2% изпълнение на плана за годината или 71,9 млн. лв. икономия.

През 2013 г. броят на новоотпуснатите пенсии е 81 301, с 8 578 (9,5%) по-нисък спрямо същия период на 2012 г. Лични пенсии са получили 71 531 пенсионери,⁵ (с 4 679 – 6,1% по-малко спрямо същия период на 2012 г.), а наследствени – 9 770, (с 3 899 – 28,5% по-малко спрямо същия период на 2012 г.). Затова средногодишният брой на пенсионерите за 2013 г. е със 16 921 по-малък от планирания.

При 81 301 новоотпуснатите пенсии (общо лични и наследствени) през 2013 г. същевременно броят на прекратените пенсии през годината е 113 438. Затова нетният резултат е 32 137 броя пенсии по-малко в края на 2013 г.

Отчетеният разход за пенсии за 2013 г. (без изплатените средства за коледни добавки) е 7 732,0 млн. лв., 97,9% изпълнение на плана за годината и 167,2 млн. лв. (2,1%) по-малко спрямо плана за 2013 г. Това означава, че нарастването на пенсиите е било по-малко и не е компенсирало намаляващия брой на пенсионерите, което довежда до икономията на разходите за пенсии на НОИ.

Основна причина за тази картина на намаляване на броя на новопенсионираните лица и на новоотпуснатите пенсии, както и за по-ниските разходи на НОИ за пенсии, са *увеличените изисквания на придобиване право на пенсия в сравнение с 2012 г.*

Заключението потвърждава тезата на независимите експерти, че продължаването на поэтапното нарастване на възрастта и осигурителния стаж за придобиване на право на пенсия е в състояние да стабилизира финансите на НОИ, потвърждава и позицията им, че най-сигурната предпоставка това да стане е последователното прилагане на тази осигурителна политика.

Посоченият положителен ефект се проявява и относно реалния размер на пенсиите. Средният месечен размер на пенсията на един пенсионер за 2013 г. е 293,96 лв. (вкл. коледна добавка за 2013 г.), като реалното нарастване спрямо 2012 г. е 8,0%, при средногодишна хармонизирана инфлация 0,4% за 2013 г. Това означава че м.г. е регистрирано реално нарастване на средната пенсия със 7,6%, което е напълно съпоставимо с растежа на средната работна заплата.

Дефицитът на Бюджета на ДОО за 2013 г. Прогнозата на правителството към м. септември 2013 г. беше, че към края на годината се очаква приходите (без трансферите) да бъдат 4 203,3 млн. лв. и изпълнението спрямо плана да бъде със 107,9 млн. лв. по-малко (2,5%). Отчетът на приходите в НОИ към месец декември 2013 г. сочи 44,3 млн. лв. неизпълнение на пенсионните осигуровки.

Според прогнозата за разходите (без трансферите) на НОИ за 2013 г., се очакваше те да бъдат 8 943,3 млн. лв. Отчетът на НОИ за разходите към м. декември 2013 г. е 8

972,2 млн. лв. Според отчета на НОИ, най-голям преразход – 13 % над планираните или 39,2 млн. лв., е бил за изплатени болнични, заради временна загуба на трудоспособност поради болест.

Покритият със субсидия дефицит на бюджета на ДОО за 2013 г. е с 38,8 млн. лв. по-малко от планирания в закона.

Прогноза за бюджета на ДОО за 2014 г.

Прогноза за приходите. Приходите на ДОО зависят от следните фактори:

- броя на осигурените лица,
- нивото на средната работна заплата/средния осигурителен доход, върху който се изчисляват осигуровките,
- размера на осигуровките,
- структурата на осигурените лица – родените преди и след 1959 г. имат различаващи се пенсионноосигурителни вноски в основния стълб,
- нивата на събираемост на осигурителните вноски и дела на „сивата“ икономика.

Факторите, които ще окажат влияние върху финансовата стабилност на бюджета на НОИ за 2014 г., са на първо място обективни – вследствие на динамиката на населението и макроикономическата конюнктура. Те имат потенциал да намалят постъпленията в НОИ. Конкретните параметри за това са:

Продължаващият спад на хората в активна (трудоспособна) възраст. Прогнозираният в тригодишната прогноза на НСИ темп на намаляване на хората в трудоспособна възраст за 2014 г. е 1.3%. Спирането на нарастването на изискваните възраст и трудов стаж за пенсиониране ще причинят допълнителен спад на осигурените лица.

Прогнозите за динамиката на БВП на ЛУР са по-ниски от правителствените и първите отчети в началото на годината ги потвърждават. Това означава запазване и дори леко увеличаване на и без друго високите нива на безработица.

Може да се очаква известно повишаване на дела на заетите осигурени лица като компенсация за бързото намаляване на влизашите в активна възраст лица. Това ни дава основание да прогнозираме около 2 690 000 осигурени лица.

В условията на дефлация и ниски темпове на растеж на БВП намерението на работодателите ще бъде да продължат да съдържат растежа на работните заплати. Нарастването на средния осигурителен доход по линията на обективните фактори ще бъде обвързан с динамиката на средната работна заплата, а тя е свързана с продължаващото реструктуриране на компаниите и свиване на нископлатения персонал. ЛУР очаква повторение на зависимостта между средната работна и средния осигурителен доход от последните три години.

През 2014 г. се предвижда запазване на размерите и съотношенията на осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване.

Размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ се запазва на нивото от 2013 г. – 17,8 % за родените преди 1 януари 1960 г., при запазено съотношение – 9,9 за сметка на работодателя и 7,9 за сметка на работника, и 12,8 % за лицата, родени след 31 декември 1959 г., съответно при съотношение 7,1/5,7, както и размерът на вноската за работещите в специалните ведомства, които се пенсионираат по чл. 69 от КСО.

Делът на осигуровките по отношение на средния осигурителен доход в 2014 г. остава същият както през последните три години. Диференцираният минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица се запазва на нивото на 2013 г.

Допускаме, че структурата на осигурените лица съобразно дяловете на родените преди и след 1959 г. ще се промени така, както се променя структурата на възрастовата пирамида на населението в активна (трудоспособна) възраст. През 2011 г. дялът на трудоспособните лица, родени преди 1959 г., е 31,5%. Интерполираме този дял на база данните от възрастовата пирамида – в 2014 г. той е оценен на 25,9%. Вследствие на това за 2011 г. средният размер на пенсионната осигурителна вноска е 14,37%, а за 2014 г. – 14,09%.

Поради ниското доверие в институциите и нестабилната политическа констелация през 2014 г., не очакваме успех в осветляването на завареното високо ниво на сивата икономика. Допускаме че то ще остане същото и следователно няма да се съберат извънредно дължимите около над 1 млрд. лв. осигурителни вноски. Едновременно с това, не очакваме дялът на тези суми да нарасне.

Управленските въздействия върху приходите на бюджета на ДОО следва да бъдат разделени на две: Управленски въздействия, *увеличаващи рисковете за приходите*, са: спирането на нарастването на възрастта и стажа за пенсиониране посредством „замразяване на една година“⁶ ще въздейства за леко намаление на осигурените лица; в тази посока действат и възстановените облекчени изисквания за пенсионирането на определени категории заети.

Управленски въздействия за противодействие на рисковете за приходите са:

Повишаването на минималната работна заплата и на минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии. Те нарастват средно с 2,6% за 2014 г. в сравнение с 2013 г. Очакваният ефект върху приходите от НОИ е от около 22,7 млн. лв. увеличение.

Максималният месечен размер на осигурителния доход от 2 200 лв. през 2013 г. става 2 400 лв. през 2014 г. Очакваният ефект върху приходите на ДОО от това увеличение е около 36,9 млн. лв. допълнителен приход от осигурителни вноски.

Рисковете за приходите на бюджета на ДОО се поемат изцяло от централния бюджет. Държавното участие във финансирането на фонд „Пенсии“ се запазва, като държавата ще продължава да осигурява трансфер в размер 12% от осигурителния доход за всяко осигурено във фонда лице. Освен това, ще покрие евентуален допълнителен недостиг на средства на бюджета на ДОО.⁷

Отчетените през последните три години ключови показатели за приходите и прогнозните стойности за 2014 г. са посочени на следващата таблица:

Показател	2011	2012	2013	2014
Процент на безработните	11,3	12,5	12,9	13,0
Брой осигурени лица	2 765 158	2 742 425	2 726 478	2 690 000
Средна работна заплата лева	752	812	846	871
Средногодишен осигурителен доход лева	594,15	618,06	648,73	671,44
Средна пенсионна осигурителна вноска в процент	14,37	14,28	14,18	14,09

Рискове за разходите. Разходите за пенсии в средносрочна перспектива зависят от средната продължителност на получаване на пенсиите. Годишните фактори, от които зависи те, са:

- броят на пенсионерите;
- броят на отпуснатите пенсии;
- средният размер на отпуснатите пенсии.

Предприетите стъпки за спиране на пенсионната реформа водят до прекратяване на установилата се през последните години тенденция за намаляване на броя на новите пенсионери и на отпуснатите пенсии. Извършените и предстоящите изменения на законодателството, ще доведат значително нарастване на ново отпуснатите пенсии. През 2014 год. могат да се очакват около и над 100 хиляди ново отпуснати пенсии.

Миграцията и трайното заселване навън на значителен брой работоспособни и квалифицирани хора на средна осигурителна възраст ще се запази поне до 2020 г. В по-далечна перспектива това ще ограничи теоретичният брой и размер на новоотпусканите пенсии. Също така броят на починалите в пенсионна възраст е логично да се запази, или дори малко да нарасне в следващите 5 – 6 години, поради застаряването на населението и лошото здравеопазване. Тези обстоятелства очертават като най-вероятна тенденция запазването на отрицателни нетни промени на броя на пенсиите.

От друга страна емиграцията лишава НОИ и фондовете от втория стълб от вноските на хора с потенциално по-висок от средния принос в системата, поради това, че техните доходи, продължителност на заетостта и здравен статус са над средните у нас.

Затова рисковете пред осигурителната система при сегашния данъчно-осигурителен модел все повече ще се дължат на евентуално увеличаване на броя на пенсионерите, отнесен към осигуряващите се лица, на недостига на постъпления от осигурителни вноски и нарастващото натоварване на ЦРБ за покриване на дефицитите на системата.

Налице е устойчива тенденция за влошаване на съотношението между броя на пенсиите и броя на осигурените лица, както и на броя пенсии спрямо броя на пенсионерите. Това сочи, че тежестта на рисковете, свързани с демографските процеси и миграцията, устойчиво нараства, което пряко се илюстрира от намаляването на броя на осигуряващите се лица.⁸

Осигурени лица и отпуснати пенсии

Непосредственият риск за разходите на НОИ е от „замразяването“ на нарастването на възрастта и осигурителния стаж за пенсиониране по чл. 68 от КСО, които се запазват на достигнатите нива от 2013 г. Ние очакваме това да доведе до допълнително нарастване на броя на нов отпуснатите пенсии с около 18 700. При очаквана средна пенсия за 2014 г. от над 307 лева, това ще доведе до допълнителен разход за пенсии, надвишаващ сумата от 62 млн. лева.

Допълнителен натиск върху разходите ще окаже възстановеният механизъм на осъвременяване на пенсиите по т.нар. „швейцарско правило“. То ще се извършва от 1 юли с процент, равен на 50% от индекса на потребителските цени и 50% от нарастването на средния осигурителен доход през 2013 г. Поетите политически и бюджетни ангажименти от правителството и парламента сочат, че осъвременяването през 2014 г. ще бъде в размер на 3%, въпреки че точното прилагане на правилото, води до по-нисък размер на увеличаването на пенсиите. Изпълнението на това обещание ще струва на централния бюджет допълнителна субсидия за бюджета на ДОО в размер на около 120 млн. лева.

Показател	2011	2012	2013	2014
Средногодишен брой на пенсионерите	2 199 585	2 217 642	2 195 904	2 195 038
Среден размер на отпуснатата пенсия на един пенсионер лева	262,08	271,21	293,96	307,64

Други рискове за бюджета на ДОО в 2014 г.

През 2014 г. се очертават специфични рискове от увеличаване разходите на НОИ произтичащи от:

Новорегистрирани безработни с право на обезщетения над планираните в бюджета на НОИ, вследствие на:

- закриването на работни места в туризма, транспорта, строителството, земеделието и леката промишленост, поради намаляване на износа за Русия и Украйна, спад на туристите и на заетите в някои транспортни и строително-ремонтни фирми. Вероятният брой на загубени работни места може да достигне 10 хил. на годишна основа, което ще доведе до обезщетения от около 40 млн. лева;
- повече от планираните новопенсионирани лица, вследствие на съкращения в държавната администрация.

По-високи от предвидените разходи за болнични, поради задълбочаващото се влошаване на организационното състояние и ефективността на здравеопазването. Това се случи през 2013 г., но от тогава нещата не са подобрени. Изплатени обезщетения към края на 2013 г. – 2 380,2 хил., са с 267,3 хиляди (12,7 на сто) повече в сравнение с 2012 г. Разходите за тази цел са с 48,0 млн. лв. (17,0 на сто) повече в сравнение с тези за 2012 г. Средното обезщетение е 138,47 лв. – с 4,0 на сто повече в сравнение с 2012 г.

Продължаване на тенденцията за нарастване на инвалидните пенсии по причините посочени в т. 2 и поради организационни слабости. През 2013 г. 28 217 лица са получили лични пенсии за инвалидност, поради общо заболяване. Това е със 765 (2,8%) повече в сравнение с тези през 2012 г. Техният относителен дял в съвкупността от всички новоотпуснати лични първи пенсии е 39,4% (през 2012 г. техният дял е 36,0%).⁹

Допълнителен риск за приходите е свързан с увеличаване на недостига на приходи от осигуровки в бюджета на НОИ. Негативно влияние в тази посока оказват и ще продължат да оказват освен продължаваща висока безработица, и фактът, че на пазара на труда влизат по-малко млади хора, поради намаляването на броя на активното население, но и поради емиграцията на активни и трудоспособни лица.

Ниският размер на пенсиите не позволява на голяма част от пенсионерите да запазят стандарта си на живот от преди излизането в пенсия. Поради това много често, и когато здравословното им състояние позволява, те търсят допълващи доходи и продължават да работят както на досегашните си работни места, така и включително в сивата икономика. В тези случаи те вече не са толкова заинтересовани от натрупването на нов осигурителен стаж, колкото от получаването на реални допълващите доходи. Това увеличава риска от не плащането на осигуровки върху тези доходи.

Прогноза за риск от нарастване на дефицита в бюджета на НОИ за пенсии. В Бюджета на ДОО за 2014 г. е предвидено да бъдат предоставени допълнителни субсидии от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства в размер на 1 985 181 400 лв. Това е най-големият финансов ресурс, отделян досега за тази цел.

Основният риск пред солидарния осигурителен стълб е дефицитът, изразяващ се в недостиг на приходи от осигурителни вноски за изплащане на отпуснатите пенсии и за тяхното увеличение. Към тези средства следва да бъдат предвидени неизбежни допълнителни разходи, които ще е необходимо да бъдат направени за пенсиите на хората, възползвали се от правото на пенсиониране след „замразяване“ за 2014 г. на възрастта и стажа за пенсиониране.

За да бъдат посрещнати тези рискови разходи на НОИ, ще бъде необходима допълнителна субсидия от около 180 – 200 млн. лв. Това допълнително ще увеличи нарастващата собствена финансова нестабилност на НОИ за 2014 г.

БЕЛЕЖКИ

¹ <http://www.nssi.bg/newsbg/2012/1651-prdoorите>
<http://www.cross.bg/obezhtetenie-osigyryavane-obezhteteniyata-1393432.html#axzz2wcYz3F9y>

² <http://www.noi.bg/newsbg/2650-budjet2013doo>

³ http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=1081184&audio_id=139796

⁴ http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2013/08/27/2130106_nap_ne_e_subrala_prosroche-ni_zaduljenia_za_miliardi/

⁵ <http://www.noi.bg/images/bg/about/statisticsandanalysis/statistics/pensii/STATB42013.pdf>

⁶ Макар и да не успяха в края на 2013 г. значителна част от управляващите, не са се отказали от намерението през следващата година да допуснат масово ранно пенсиониране (до 24 месеца) преди навършване на изискуемата се възраст и стаж.

⁷ Покриването на дефицитите на ДОО става с два вида трансфери от РБ. Първият е определен в КСО и е 12% върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година - съгласно чл. 21, т. 5 от КСО. (Съгласно предварителния отчет на НОИ за 2013 г. този трансфер е 2510.4 млн. лева. Вторият трансфер е дефиниран в бюджета на НОИ като „Допълнителни субсидии от централния бюджет за покриване на недостига от средства“, който е резултативната величина за покриване на нетния дефицит. За 2013 г. той е 1815.9 млн. лева. Отделно от ЦРБ през 2013 г. са преведени на НОИ 324.5 млн. лева за пенсиите изплащани от ЦРБ (по силата на различни закони) и още 53.5 млн. лева за коледни надбавки. Така общата сума на трансферите от ЦРБ към НОИ през 2013 г. достига 4704.3 млн. лева.) <http://www.nssi.bg/aboutbg/st/analyses/2649-dec2013>

⁸ Сравнителните данни за тези фактори според статистиката на НОИ са следните:

Фактори	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ЦРБ-трансфери и субсидии хил. лв.	2236935	3874237	4827497	4417498	4519979	4703174
Брой пенсионери	2214880	2192524	2191946	2199585	2217642	2195904
Брой пенсии на един пенсионер	1.213	1.215	1.217	1.216	1.216	1.219
Брой пенсии на осигурено лице	0.938	0.942	0.942	0.967	0.974	0.981
Безработни с право на обезщетение	67473	121034	136755	106580	117688	115327

⁹ http://www.nssi.bg/images/bg/about/statisticsandanalysis/analysis/PressInf-Analiz-Budget_DOO_12_2013.pdf